

АГЕНЦИЈА ЗА АУДИО И
АУДИОВИЗУЕЛНИ МЕДИУМСКИ УСЛУГИ

**МЕТОДОЛОГИЈА ЗА МОНИТОРИНГ
НА ИЗБОРНОТО МЕДИУМСКО ПРЕТСТАВУВАЊЕ
ПРЕКУ РАДИО И ТЕЛЕВИЗИСКИТЕ ПРОГРАМСКИ СЕРВИСИ
ЗА ПРЕДВРЕМЕНИТЕ ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ
КОИ ЌЕ СЕ ОДРЖАТ ВО 2016 ГОДИНА**

Специфичности

- Членовите **75, 75-а, 75-б, 75-в, 75-г, 75-д, 76-в и 76-г** од Изборниот законик се применуваат **100 дена пред денот на одржување** на предвремените избори за пратеници во Собранието на Република Македонија.
- Привремена комисија за следење на медиумското претставување - врши мониторинг на спроведување на одредбите од членовите **75, 75-а, 75-б, 75-в, 75-г, 75-д, 75-ѓ, 76, 76-а, 76-б, 76-в, 76-г и 77.**
- Потреба да се утврди критериум за оценување баланс во периодот пред почнување на изборната кампања.
- Издвојување на мислењето (коментарот) од веста.

Периоди

- **Период пред распишувањето на изборите:** Мониторингот започнува сто дена пред денот на одржувањето на изборите, поточно со денот кога ќе влезе во сила одлуката на Собранието на РМ со која ќе се утврди датумот на одржување на изборите. Се следи почитувањето на одредбите чија важност почнува да важи 100 дена пред денот на изборите. Оваа фаза од мониторингот завршува во 24:00 часот на денот пред почетокот на изборната кампања.
- **Период од распишувањето на изборите:** Со распишувањето на изборите со мониторингот на Агенцијата се опфаќаат и оние одредби чија важност започнува со овој чин. Почетокот на изборната кампања го означува крајот на овој период на мониторингот.
- **Период на изборна кампања:** Мониторингот на медиумското покривање на изборната кампања започнува во 00:00 часот на првиот ден од кампањата и завршува 24 часа пред денот на гласањето.
- **Изборен молк:** Мониторингот на изборниот молк почнува во 00:00 часот на денот пред гласањето, а завршува во 19:00 часот на денот на гласањето.

ПЕРИОД ПРЕД ПОЧЕТОКОТ НА ИЗБОРНАТА КАМПАЊА: - ПРИНЦИП ЗА БАЛАНС ВО ИЗВЕСТУВАЊЕТО

Вкупно време од прилозите во вестите што се анализираат – без вести од светот, спортот, генералната најава, меѓунајавите.

Време од кое се
извлекуваат оценките
за баланс

Време за позицијата:

- Партиите од парламентарното мнозинство (позиција),
- Носители на функции во органите на власта на централно и локално ниво, во органите на управата и јавните претпријатија од партиите од позицијата,
- Вонпарламентарните партии кои ја поддржуваат власта,
- Коалиции, сојузи, граѓански организации и слично кои ја поддржуваат власта,
- Претседателот на државата за теми од внатрешната општествено-политичка дебата.

Коментари

Најмалку 50% од времето за позицијата

Време за опозицијата:

- Партиите од парламентарната опозиција,
- Носителите на функции во органите на власта на централно и локално ниво, во органите на управата и јавните претпријатија од партиите од опозицијата,
- Другите парламентарни партии и независни пратеници/чки кои делуваат опозициски,
- Вонпарламентарни партии што делуваат опозициски,
- Коалиции, сојузи, граѓански организации и слично кои ја поддржуваат опозицијата.

Претседателот на државата за теми **неповрзани** со внатрешната општествено-политичка дебата.

Носители на функции од позиција и од опозиција (за теми **неповрзани** со внатрешната општествено-политичка дебата).

Други теми и субјекти.

Извештаи

- Извештај на примерок од 10 дена:
  - За баланс во известувањето и за известување за редовните активности на власта во функција на изборно медиумско претставување.
- За сите други прекршувања – извештаи по констатиран прекршок (на дневно ниво).

- Показатели за баланс:
  - За секој медиум поединечно,
  - За дневно-информативните емисии: квантитативни и квалитативни показатели, и
  - За посебните информативни програми - податоци за еднакви услови за пристап до нив, избалансираност, правичност и непристрасност. Во периодот пред почетокот на изборната кампања треба да се обезбедат еднакви услови за пристап за претставници и на власта и на опозицијата, а за време на кампањата балансот треба да се обезбеди според принципот на пропорционалност според потврдени листи со кандидати за пратеници.

Известување за активности на власта во функција на изборно медиумско претставување (1)

- „Изборно медиумско претставување“ е промовирање (непосредно или посредно) на ставови, програми, платформи, достигнувања, активности и др. на политички партии, коалиции, групи избирачи и нивни претставници (член 2 став 1 точка 28 од Изборниот законик).

- Известување за редовните активности на власта во функција на изборно медиумско претставување е секогаш забрането.

Известување за активности на власта во функција на изборно медиумско претставување (2)

- Дали прилог е во функција на изборно медиумско претставување најчесто се забележува по 'фаворизирачкиот' или 'позитивен' тон и врамување. Станува збор за прилози во кои:
  - Тековни активности на власта и нејзините достигнувања предизборно се актуелизираат и за нив се известува како да имаат дневно, актуелно значење (на пример, увид во градежните работи на патен правец чија изградба ниту почнала, ниту ќе заврши во периодот кога се известува; презентација на набавена медицинска опрема која веќе се користи);
  - За активностите на органите на власта говорат, односно проектите ги промовираат во речиси сите случаи носители на функции само од една партија (министри, заменици-министри, градоначалници, директори на јавни претпријатија итн.). Понекогаш, за ваквите активности говорат/ во нив учествуваат претставници на партија кои не се носители на функција на власта;
  - Партиските изборни ветувања за мерки се претставуваат како владини на тој начин што се наведуваат периодите во кои Владата ќе ги спроведува или тие се поврзуваат со актуелни владини мерки и се употребуваат синтаксичко-граматички средства за да се даде ефект на конечност и неминовност на нивното исполнување (на пример, се користи идно време – ќе се спроведе, наместо можен начин – би се спровело). Понекогаш, ваквите партиски проекти ги промовираат актуелни носители на функции на власта; итн.
- Во примерок од 10 дена, кумулативно 10 прилози.

За коментарот

- Ниту еден медиум или новинар не може да биде санкциониран за изразување мислење, но мислењето мора да биде издвоено од веста.
- Јасна дистинкција меѓу коментарот, како новинарски жанр во кој се изнесува мислењето, и другите новинарски жанрови како вестите, извештаите, интервјуата, репортажите итн.
- Согласно македонската регулатива и практиката на Европскиот суд за човекови права – одредбата од Законикот не смее да се сфати како заштита за употребата на говор на омраза, објавувањето неточни, неистинити информации, навреди, лаги и клевети.
- Искажаното мислење, за да биде заштитено со оваа одредба, треба да биде формулирано во новинарски жанр коментар кој ќе биде вообличен согласно професионалните новинарски принципи и стандарди, со јасно означен автор/и.

Благодарам